

Fingon lausunto ulkoasianvaliokunnalle ja hallinto- ja turvallisuusjaostolle hallituksen esityksestä talousarvioksi vuodelle 2026

Asia: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Teema: kansainvälinen kehitysyhteistyö

Kiitämme valiokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoaiheesta. Tarkastelemme tässä lausunnossa talousarvioesitystä kehitysyhteistyömäärärahojen näkökulmasta. Kehitysyhteistyön määrärahoja kohdennetaan yhdeksältä eri hallinnonalalta ja useilta eri momenteilta. Keskitymme lausunnossamme UM:n hallinnonalan luvun 24.30. ”kansainvälinen kehitysyhteistyö” ja erityisesti momentin 24.30.66. ”varsinainen kehitysyhteistyö” määrärahoihin.

1 Suositukset

Tässä suosituksemme hallituksen esityksen muuttamiseen – suosituksen tarkat perustelut tulevat ilmi tämän lausunnon muissa osioissa:

- **Leikkauksia tulee kohtuullistaa:** Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahan 76 miljoonan euron leikkausta vv. 2025–26 tulee kohtuullistaa.
- **Loppuvaalikaudelle tulee laatia vakaa budjettinäköymä.** Vaalikauden aikana lähes jokaisella budjettisuunnittelun kierroksella on leikattu lisää, ja valtaosa sitomattomista varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoista on leikattu. Virkahenkilöiden toimintamahdollisuudet vähenevät, kun työaika tulee keskittää leikkausten suunnitteluun, toiminnan uudelleenjärjestämiseen leikkausten jälkeen ja muuhun sopeutukseen. Jos leikkauslinja jatkuu loppuvaalikaudella, jäävät näistä syistä hallituksen mahdollisuudet toteuttaa ulkopoliittisia selontekojaan ja hallitusohjelmaansa hyvin vähäisiksi.
- **LDC-maiden rahoitusosuuden seuranta tulee palauttaa budjettiin,** kuten ulkoasiainvaliokuntakin on linjannut¹. Lähivuosina LDC-maiden rahoitusosuus tulee kääntää kasvuun.

¹ Valiokunnan lausunto UaVL 3/2023 vp aiheista Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024

ja Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2024—2027. Verkkoviite: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/UaVL_3+2023.aspx. Viitattu: 1.10.2024

- Talousarvioon **tulee lisätä selkeä arvio ilmasto- ja biodiversiteettirahoituksen mobilisoinnista** ja kohdentamisesta.
- **Viestintä- ja globaalikasvatusjärjestöjen avustus tulee palauttaa** (samoin kuin rauhantyön järjestöjen tuki oikeusministeriön hallinnonalalla).

2 Kehityspolitiikan määrärahatilanteen kokonaiskuva

Leikkaukset hallituskaudella ovat olleet rajuja. Varsinaisen kehitysyhteistyön leikkaukset vaalikaudella (todellinen määrärahamuutos vv. 2023–26) olisivat HE:n mukaan -253,6 milj. € (eli 36 %). Laskettaessa yhteen varsinaisen kehitysyhteistyön momentti (24.30.66.) ja Tuki Ukrainalle (24.30.69.) sekä uusi Humanitaarinen katastrofiapu (24.90.67.) leikkaukset ovat -166,7 milj. € (eli -23 %). Mainitut momentit ovat olleet vaalikauden alussa osa varsinaista kehitysyhteistyötä.

Vuoden 2026 leikkaukset ovat vakavia. Kaikkiaan aiemmat hallituskauden budjettipäätökset huomioiden varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoja leikataan vv. 2025–26 noin -75,8 milj. € eli -14 %. Leikkaukset painottuvat monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön ja maa- ja aluekohtaiseen. Näin Suomi kaventaa tukeaan monenkeskiselle kansainväliselle järjestelmälle ja kahdenvälisiä suhteitaan.

Kehitysyhteistyö on suomalaisten mukaan arvokasta. UM:n mielipidemittauksen (26.5.2025) mukaan yli puolet suomalaisista lisäisi kehitysyhteistyörahoitusta, ja 64 % vastustaa leikkauksia. Suomalaisille köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen maailmasta kehitysyhteistyöllä ja humanitaarisella avulla ovat tärkeitä.

Tämä oli jo neljäs leikkaus kehitysyhteistyön rahoituksesta tällä hallituskaudella.

Leikkausten myötä hallituksen on vaikeaa toteuttaa tavoitteitaan: selontekoja ja hallitusohjelmaansa nykymuodossaan. Jokainen uusi leikkauspäätös palauttaa kehityspolitiikan suunnittelupöydälle toimeenpanon sijaan.

Hallituksen tulisi määritellä alaraja, jolla selontekoja voidaan toimeenpanna.

Arviomme mukaan tämä alaraja on saavutettu viimeistään nyt, kun mm. monenkeskisestä kehitysyhteistyöstä on leikattu jo valtaosa kaikesta sitomattomasta määrärahasta.

3 Myönteistä ja kielteistä hallituksen esityksessä

Hallituksen esityksessä on myönteisiä piirteitä, erityisesti:

- tiettyjä Suomen pitkän aikavälin vahvuuksia, kuten pääosaa Suomen kehitysyhteistyön aiemmista painopistealueista, on mahdollista jossain määrin jatkaa²;

² Aiemmista, kehityspolitiikan ylivallikautisessa selonteossa linjatuista Suomen kehityspolitiikan painopisteistä ihmisarvoista työtä ei ole suoranaisesti mainittu uudessa kehityspolitiikka yhdessä ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon kanssa ohjaavassa kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteossa.

- hallitus on välttänyt kehitysyhteistyömäärärahojen kokonaistasolla uuden leikkauksen jo hallituskaudella päätettyjen vuonna 2026 voimaan tulevien leikkausten lisäksi: vaikka varsinaiseen kehitysyhteistyöhön (momentti 24.30.66.) tehdään -20 milj. € leikkaus, samalla lisätään uudelle vuonna -26 perustettavalle humanitaarisen katastrofiavun momentille (24.90.67.) sama summa, +20 milj. €. Huomioita tähän liittyen:
 - o kuitenkin -20 milj. € on voitava vähentää varsinaisen kehitysyhteistyön momentilla, eli tämä summa on ko. momentin toimintojen – erityisesti kahdenvälisen ja monenkeskisen kehitysyhteistyön sekä kehitysyhteistyön hallinnointimenojen – kannalta leikkaus.
 - o tämä budjettipäätös merkitsee erikoista tilannetta, jossa varsinaisen kehitysyhteistyömomentin alla säilyy käyttösuunnitelmakohta ”humanitaarinen apu”, ja hyvin samankaltainen käyttökohde ”humanitaarinen katastrofiapu” perustetaan eri luvun (24.90.) alle.

Kielteisiä piirteitä ovat erityisesti:

- **maailmantilanteeseen ja Suomen sitoumuksiin täysin sopimattomat varsinaisen kehitysyhteistyön leikkaukset:** kehitysyhteistyön on todettu olevan vaikuttava tapa poistaa köyhyyttä ja laajasti edistää kestävästä kehitystä; kestävä kehityksen tavoitteissa ei olla edetty riittävästi; useat teollisuusmaat, rahamäärällisesti etupäässä Yhdysvallat, ovat mittavasti vähentäneet tukeaan kehittyville maille, kansainväliselle yhteistyölle ja monenkeskiselle järjestelmälle. Samaan aikaan Suomea velvoittavat edelleen kansainväliset sitoumukset 0,7 % / bktl-tavoitteesta, ja tavoitteesta kohdentaa 0,15–0,2 % / bktl nk. vähiten kehittyneille maille (LDC-maat)³. Kehitysyhteistyöleikkaukset haittaavat myös Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kokonaistavoitteiston toteutusta, Suomen läsnäolo ja vaikutusvalta maailmalla kapenee: kuvaavaa on, että valtaosa maailman maista on kehittyviä maita ja valtaosa ulkoasiainhallinnon budjetista liittyy kehitysyhteistyöhön.
- Vähiten kehittyneiden maiden (**LDC**) **bktl-osuuden seurantaluvun poisto budjettikirjasta ja LDC-maiden osuuden kutistuminen:** tämä on erityisen huolestuttava aihe, sillä LDC-maissa on erityinen tarve toimintaympäristön vahvistamiselle, eli kehitysyhteistyölle eriarvoisuuden ja köyhyyden poistamiselle. Nämä maat ja alueet myös hyötyvät suhteellisen vähän esimerkiksi kaupasta ja investoinneista. Kehitysyhteistyön varsinaisia tavoitteita⁴ voidaan toteuttaa kehitysyhteistyön keinoin erityisen hyvin juuri LDC-maissa. Tietojemme mukaan LDC-maille kohdentuisi vuonna 2026 noin 0,1 % / bktl⁵.
- **Arvion puuttuminen Suomen myöntämästä biodiversiteetti- tai ilmasto-rahituksen kohdentamisesta.**

³ Suomi on sitoutunut vaihteluväliin 0,15–0,2 % OECD:n puitteissa. Käytännössä Suomen verrokkimaissa, kuten Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa, on tavoiteltu 0,2 % tasoa. Myös Suomessa kehityspoliittisessa keskustelussa on yleisesti puhuttu ”0,2-tavoitteesta”.

⁴ Tavoitteita ovat eriarvoisuuden ja köyhyyden poistaminen, kestävä kehitys ja ihmisoikeuksien edistäminen.

⁵ UM:n virkahenkilön ilmoitus Kehityspoliittisessa toimikunnassa 9.9.2025.

4 Keskeiset tiedot budjetista

Ensi vuonna **varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoja leikataan 75,8 milj.€** (eli -14 %) suhteessa tämän vuoden määrärahoihin. Kyseessä on vaalikauden neljäs leikkaus⁶.

Budjettiriihen päätöksellä varsinaiseen kehitysyhteistyöhön tehdään (aiempien päätösten lisäksi) -20 milj. € leikkaus, samalla lisätään +20 milj. uudelle, humanitaarisen katastrofiavun momentille. Näin kehityspolitiikan painopiste siirtyy humanitaarista apua kohden.

Varsinaisesta kehitysyhteistyöstä **leikattava osuus on sitomatonta rahaa**.

Leikkaus **kohdentuu erityisesti monenkeskiseen sekä maa- ja aluekohtaiseen kehitysyhteistyöhön**

- monenkeskisen leikkaus vv. 2025–26 on -25,7 milj. € (-13 %). Vaalikauden alusta (vv. 2023–26) hallitus on leikannut 55,1 milj. € (-25 %).
- maa- ja aluekohtaisen (nk. kahdenvälisen) leikkaus vv. 2025–26 on -38,1 milj. € (34 %). Vaalikauden alusta (vv. 2023–26) hallitus on leikannut peräti -118,6 milj. € eli -61 %.

Leikkaukset toteutetaan vuosina 2026–2027.

Kv-järjestöjen rahoitukseen tulee kertaluontoinen -10 milj. € leikkaus. Tämä leikkaus kohdistetaan kehitysyhteistyön ulkopuolisen momentin Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (24.90.66.) kautta.

Määrärahamuutosten taustalla ovat **kehysriihen -25 ja aiemmat hallituskauden päätökset:**

- -50 milj. € leikkaus varsinaiseen kyt:iin (kehysriihi)
- n. -6 milj. € leikkaus varsinaiseen kyt:iin (aiemmat päätökset)
- +10 milj. Ukrainan tukeen
- +10 milj. uuteen hum. katastrofiavun momenttiin

Kun lasketaan yhteen varsinainen kyt + Ukraina-momentti + uusi humanitaarisen katastrofiavun momentti (vielä hallituskauden alussa nämä tai samankaltaiset rahat olivat samalla momentilla), leikkaus on vv. 2025–26 n. -36,2 milj. € eli -6 %

Monenkeskisestä kehystä leikataan -25,7 milj. € eli 13 % vv. 2025–26. Vaalikauden alusta hallitus on leikannut noin neljäsosan.

5 Tarkempia huomioita budjetista

⁶ Lukujen lähteet: valtion talousarvioesitykset. Verkkoviite: <https://budjetti.vm.fi/index.jsp>. Viitattu: 25.9.2025

1. Suomalaiset arvostavat kehitysyhteistyötä ja globaalin eriarvoisuuden purkamista

UM:n mielipidemittauksen (26.5.2025)⁷ mukaan suomalaisille köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen maailmasta kehitysyhteistyöllä ja humanitaarisella avulla ovat tärkeitä.

- 81 % suomalaisista pitää köyhyyden poistamista ja eriarvoisuuden vähentämistä maailmassa tärkeänä.
- 77 % pitää humanitaarista apua tärkeänä.
- Yli puolet suomalaisista lisäisi kehitysyhteistyörahoitusta, ja 64 % vastustaa leikkauksia.

2. Leikkaukset ehkäisevät Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan

toimeenpanoa. Hallituksen tulisi määrittellä alaraja, jolla selontekoja voidaan toimeenpanna. Arviomme mukaan tämä alaraja on saavutettu viimeistään nyt, kun mm. monenkeskisestä kehitysyhteistyöstä on leikattu jo valtaosa kaikesta sitomattomasta määrärahasta.

- Kehitysyhteistyö on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja arvopohjaisen realismin toimeenpanoa. Kehitysyhteistyöllä rakennetaan ennaltaehkäisevästi vakaampaa ja turvallisempaa maailmaa aikana, jolloin laaja turvallisuus on entistäkin tärkeämpää.
- Kehitysyhteistyöllä rakennetaan muun muassa tasavallan presidentti Stubbin peräänkuuluttamia pitkäjänteisiä ja tasa-arvoisia kumppanuuksia ja Suomen läsnäoloa maailmalla, mikä taas edistää taloudellista yhteistyötä ja on hyväksi Suomen asemalle.
- Leikkausten myötä hallituksen on vaikeaa toteuttaa selontekoja ja hallitusohjelmaansa nykymuodossaan, koska leikkaukset pureutuvat monenkeskisyyteen ja tasa-arvoisiin kumppanuuksiin – selontekojen kulmakiviin.
- Jokainen uusi leikkauspäätös palauttaa kehityspolitiikan suunnittelupöydälle toimeenpanon sijaan.

3. Suomi vetäytyy monenkeskisyydestä

Leikkaukset kohdistuvat isolta osin monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön sitä rapauttaen. Monenkeskisestä kehitysyhteistyöstä on leikattu vaalikauden aikana neljäsosa (-55 milj. eli 25 % vv. 2023–26). Sääntöperusteisen järjestelmän tukeminen on yksi utp-selonteonkin mukaan Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kulmakiviä: “Kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän puolustaminen sekä kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ovat Suomen toiminnan kulmakiviä. Keskeisellä sijalla on maailmanjärjestö YK:n aseman vaaliminen ja vahvistaminen.”⁸

- Orpon hallitus on puhunut vahvasti kansainvälisen sääntöperusteisen järjestelmän puolesta (mm. hallitusohjelma luku 8.3: “Suomi edistää

⁷ UM 26.5.2025 Suomalaisien mielipiteet kehitysyhteistyöstä 2025. Verkkoviite: https://um.fi/documents/35732/0/Suomalaisien+mielipiteet+kehitysyhteisty%C3%B6st%C3%A4+2025_tutkimusraportti.pdf/2b283faf-8d7d-1c92-d8a9-ee7ad69e6e59?t=1750078727046 Viitattu 25.9.2025

⁸ Valtioneuvosto 20.6.2024. Ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko (s.9). Verkkoviite: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165721> Viitattu: 1.10.2025

sääntöpohjaista maailmanjärjestystä sekä toimii aktiivisesti YK:n uudistamiseksi vastaamaan 2020-luvun globaaleja haasteita.”):

- Sääntöpohjaisen järjestelmän kulmakivenä on YK:n peruskirja, jonka I luvun mukaan YK:n neljä päämäärää on tiivistettynä 1) ylläpitää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta, 2) kehittää kansakuntien ystävällisiä suhteita, 3) aikaansaada kansainvälistä yhteistyötä kansainvälisten taloudellisten, sosiaalisten, sivistyksellisten ja humanitaaristen ongelmien ratkaisemiseksi sekä kaikille ilman minkäänlaista erottelua kuuluvien ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistämiseksi ja 4) toimia keskuksena näiden yhteisten päämäärien saavuttamiseksi. Näitä kaikki toimintoja edistetään kehitysyhteistyön rahoituksella.
- Leikkaamalla edelleen monenkeskisiltä järjestöiltä, kuten YK-järjestöiltä, vahvistetaan suurvaltojen sananvaltaa maailmassa ja heikennetään pienten valtioiden, kuten Suomi, asemaa.

Lisätiedot

Vaikuttamistyön johtaja Ilmari Nalbantoglu | p. 050 317 6693
 |ilmari.nalbantoglu@fingo.fi

Fingon tiedote 4.9.: **Kehitysyhteistyön leikkaukset ovat Suomen edun vastaisia – pahin uhkakuva vältettiin**

<https://fingo.fi/ajankohtaista/tiedotteet/kehitysyhteistyon-leikkaukset-ovat-suomen-edun-vastaisia-pahin-uhkakuva-valtettiin/>

Fingon tiedote 29.8.: **Yli 20 yhteiskunnallista vaikuttajaa eri puolilta maailmaa vetoaa pääministeri Orpoon: Ei leikkauksia kehitysyhteistyöhön**

<https://fingo.fi/ajankohtaista/tiedotteet/yli-20-yhteiskunnallista-vaikuttajaa-eri-puolilta-maailmaa-vetoaa-paaministeri-orpoon-ei-leikkauksia-kehitysyhteistyohon/>

LIITE: Kehitysyhteistyön leikkausten vaikutukset ovat olleet erittäin vakavia

Yleisiä vaikutuksia Suomen näkökulmasta

1. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka heikentyy

Kehityspolitiikka on olennainen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, kuten [Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmasta](#), [Ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta](#) sekä [Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteosta](#) ilmenee. **Jatkuvat leikkaukset uhkaavat hallitusohjelman ja selontekojen toimeenpanoa tehden strategisen suunnittelun ja toimeenpanon mahdottomiksi.** Viranomaisten työaika menee joka leikkauskierroksen jälkeen budjetointiin ja uusien suunnitelmien tekemiseen, kun taas muutaman kuukauden päästä tulee tietoon uudet leikkaukset. Myöskään riittäviä resursseja politiikan toimeenpanoon ole enää olemassa, jos valtiovarainministerin elokuussa 2025 esittämät leikkaukset toteutuvat.

- Kehityspolitiikka on myös tärkeä osa Suomen taloussuhteita: suurin osa maailman valtioista on kehittyviä maita; noin [85 % maailman ihmisistä asuu niissä](#); ja niiden talouskasvu on [keskimäärin nopeampaa kuin vauraiden maiden](#). Yksinomaan Afrikan mantereella on 31 maata, joissa bkt:n kasvu on ollut [uusimman käytössä olevan tiedon](#) mukaan yli 4 %. Tällaisiin lukemiin ei juuri päästä Euroopassa tai muissa teollisuusmaissa. Kuvaavaa on myös, että Afrikan väkiluku [tulee kaksinkertaistumaan](#) vuoteen 2070 mennessä.
- Kehityspolitiikka voi edistää kestävästä kauppaa Suomen ja maailman vahvistuvien talouksien kanssa.
- Hyvät suhteet kehittyviin maihin merkitsevät myös mahdollisuutta Suomen vaikutusvallalle kansainvälisessä politiikassa, koska suurin osa maailman valtioista, ja siten esimerkiksi YK:n jäsenmaista, on kehittyviä maita.
- Kehityspolitiikka on myös turvallisuuspolitiikkaa, sillä konfliktit syntyvät usein ongelmista, joita voi korjata kehitysyhteistyöllä.

2. Kehityksen ja kaupan yhdistäminen vaikeutuu

Suomen kehityspoliittinen linja korostaa kehityksen ja kaupan tiivistä yhteyttä, joka edellyttää:

- Naisten ja tyttöjen oikeuksien ja taloudellisen osallistumisen vahvistamista
- Inhimillisen pääoman kasvua koulutuksen kautta
- Ilmatoriskien hallintaa
- Vakaata ja ennakoitavaa toimintaympäristöä
- Maiden oman julkisen talouden ja tulopohjan vahvistamista
- Infraa taloudelliselle yhteistyölle

Näitä edellytyksiä edistetään kehitysyhteistyöllä. Kansainväliset kehitysyhteistyön leikkaukset – mukaan lukien Suomen tekemät leikkaukset – heikentävät näiden tavoitteiden toteutumista. Tämä puolestaan vaikeuttaa Suomen mahdollisuuksia tukea vakaita kauppakumppanuuksia ja vahingoittaa Suomen mainetta ennakoitavana ja luotettavana teknologian ja osaamisen kumppanina.

3. Naisten ja tyttöjen oikeudet ovat kriisissä, mutta Suomen tuki heikkenee

Suomen rahoitusleikkaukset vaikuttavat Suomen kykyyn reagoida kriiseihin, ja vaikutukset kohdistuvat juuri niihin naisten ja tyttöjen oikeuksiin, jotka ovat Suomen kehityspolitiikan painopiste. Suomella on tässä tilanteessa mahdollisuus toimia oikeuksien puolustajana.

UN Womenin [vuoden 2024 kyselyssä](#) 90 % naisjärjestöistä 44 kriisialueella kertoi kansainvälisten leikkausten heikentäneen järjestöjen toimintamahdollisuuksia. Lähes puolet arveli joutuvansa lopettamaan toimintansa kuuden kuukauden sisällä, mikä uhkaa tuhota vuosikymmenten työn saavutuksia sukupuolten tasa-arvon edistämisessä.

Esimerkiksi Ukrainassa:

- 72 % naisjärjestöistä raportoi leikkausten aiheuttavan vakavia häiriöitä työhön
- Yli 60 % on joutunut keskeyttämään sukupuolittuneen väkivallan vastaiset palvelut
- 1/3 järjestöistä voi joutua lopettamaan kokonaan

Massiiviset eri maiden ja toimijoiden rahoitusleikkaukset uhkaavat miljoonien naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia ympäri maailmaa. Vuoden 2025 alussa Yhdysvallat vetäytyi suurilta osin seksuaali- ja lisääntymisterveyden kehitysyhteistyöstä, lakkauttaen yli 80 % USAID:n hankkeista ja kaikki perhesuunnitteluohjelmat sekä kaiken rahoituksen UNFPA:lta. [Guttmacher-instituutin mukaan](#) tämä on jättänyt 47,6 miljoonaa naista ja paria ilman ehkäisyä palveluita, johtaan vuosittain arviolta 17,1 miljoonaa suunnitteleemattomaan raskauteen ja 34 000 vältettävissä olevaan äitiyskuolemaan. Rahoituksen väheneminen, joka on koskenut myös IPPF:ää, Ipasta ja MSI Reproductive Choices -järjestöä, on heikentänyt erityisesti abortin jälkeisiä palveluja ja lisännyt vaarallisten aborttien määrää. Rahoitusvaje on aiheuttanut globaalin kriisin, joka uhkaa kymmenien miljoonien terveyttä ja oikeuksia.

Kehitysyhteistyörahoituksen leikkaukset – erityisesti kun ne kohdistuvat seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien (SRHR) edistämiseen, naisten ja tyttöjen asemaan sekä kansalaisyhteiskuntaan – eivät ole irrallisia päätöksiä, vaan heijastelevat laajempaa tasa-arvon heikkenemistä maailmassa. Tämä kehitys näkyy jo monissa länsimaissa, [mukaan lukien Yhdysvalloissa](#), jossa on [kyseenalaistettu jopa ehkäisyvalmisteiden saatavuus](#).

4. Lapsia jää koulutuksen ulkopuolelle

Esimerkkinä: USAID:n leikkaukset ovat jo vieneet [23 miljoonalta lapselta koulutusmahdollisuuden](#). Iso-Britannian koulutusleikkaukset [vaikuttavat erityisesti kriisialueilla](#), kuten Afganistanissa, ja kohdistuvat korostetusti tyttöihin. Suomi, joka on ollut tyttöjen koulutuksen puolestapuhuja, voisi vaikuttaa tämän kehityksen suunnan muuttamiseen.

5. Ilmastokriisin ratkaisu karkaa käsistä

Eri maiden ilmastorahoituksen leikkaukset heikentävät Pariisin sopimuksen perustaa ja kansainvälistä yhteistyötä. Kehittyvät maat tarvitsevat tuhansia miljardeja ilmastotoimiin, mutta saavat yhä vähemmän tukea, vaikka ilmastokriisin vaikutukset kiihtyvät odotettua nopeammin.

6. Terveyskriisi: Äitikuolleisuus uhkana vastaa pandemiaa

[WHO:n raportti](#) osoittaa, että raskaana olevien naisten kuolleisuus kasvoi 40 000:lla vuonna 2021 pandemian vuoksi. WHO:n mukaan eri maiden ja toimijoiden kehitysyhteistyön leikkaukset voivat aiheuttaa [pandemiaa vastaavan shokin](#) erityisesti konflikti- ja kriisialueilla, joissa terveydenhuolto on jo nyt heikoilla.

WHO:n mukaan rahoituksen äkillinen katoaminen estää maiden kykyä sopeutua ja turvata elintärkeitä palveluita. Seurauksena voi olla taantuma aiemmista edistysaskelista.

Suomi edisti pitkään naisten oikeuksia terveyspalveluihin Afganistanissa, mutta kansainvälisen kehitysyhteistyön lakkauttaminen siellä on [johtanut 409 terveysaseman sulkemiseen](#).

7. Suomen omat edut vaarassa

Kehitysyhteistyö vaikuttaa laaja-alaisesti kansainvälisiin suhteisiin aina globaalista kaupan sääntelystä teknologiavientiin, kauppasuhteistasuhteisiin ja äänestyskäytökseen kansainvälisissä foorumeissa. Kehitysyhteistyönrahoituksen leikkaukset heikentävät sekä Suomen että globaalin pohjoisen pehmeää vaikutusvaltaa. Kun vaikutusmahdollisuudet globaaleihin päätöksiin ja maailmalla tapahtuviin asioihin vähenevät, avautuu lisää tilaa [Kiinan ja Venäjän kaltaisille toimijoille](#).

[Tutkimus osoittaa](#), että maan imagon huononeminen yhdellä pykälällä kansainvälisessä maineindeksissä voi vähentää vientiä jopa 2 %.

YK:n kehitysohjelma UNDP:n pääjohtaja Achim Steiner muistuttaa [Financial Timesissa](#): "Pandemia osoitti selvästi, kuinka kriiseistä selviäminen edellyttää kykyä toimia yhdessä, vaikka intressit eivät aina olisi yhteneväiset. Yhteinen etu tarjoaa riittävän perustan taloudellisten, turvallisuuspoliittisten ja kehityksellisten riskien hallintaan. Nyt ollaan vetäytymässä juuri tästä kollektiivisesta toimintakyvystä – yhteistyöhön investoimisesta."

8. Yksityinen sektori ei pysty paikkaamaan kehitysrahoituksen vajetta ilman julkista tukea

Yksityisen sektorin osallistuminen ilmastotoimiin ja kestäväen kehityksen edistämiseen globaalisti edellyttää julkisen sektorin toimia riskien jakamiseksi, esimerkiksi ilmastonmuutokseen tai rokotekehitykseen liittyen.

Tuore [Oil Change International](#) -järjestön raportti osoittaa, että ns. blended finance -mallin tulokset ovat jääneet selvästi odotuksista. Julkisen rahoituksen on oletettu houkuttelevan 4–7 dollaria yksityistä rahoitusta jokaista sijoitettua dollaria kohden, mutta suhde on jäänyt vain **1,12:1:een**.

Vuosina 2015–2024 vain **24 % ilmastosiirtymän blended finance -rahoituksesta** oli yksityistä rahaa. Vuosina 2023–2024 vihreään siirtymään käytettiin vain **38 %** siitä 5,7 biljoonasta dollarista, joka olisi tarvittu. Vauraat maat ja Kiina kattoivat 85 % tuosta summasta.

Vaikka hallitukset täyttäisivät nykyiset ilmastolupauksensa, alhaisen ja keskitulotason maat (pl. Kiina) saavuttaisivat vain **kaksi kolmasosaa** siitä rahoitustasosta, joka tarvitaan **1,5 asteen ilmastotavoitteen saavuttamiseen**.

9. Ihmishenkien menetys ja vaikutukset ihmisarvoon

Kansainväliset kehitysrahoituksen leikkaukset ovat johtamassa massiivisiin humanitaarisiin seurauksiin, joista osa on jo nähtävissä, osa vielä toteutumassa:

- **Yhdysvaltain leikkaukset voivat johtaa yli 14 miljoonan ennenaikaiseen kuolemaan vuoteen 2030 mennessä.** Heistä arviolta 4,5 miljoonaa on alle 5-vuotiasta lasta.
- **Britannia ja Ranska ovat tehneet mittavia leikkauksia kehitysyhteistyöhön.** Asiantuntijat mallinsivat, että mikäli leikkaukset kohdistuvat AIDS:ia, tuberkuloosia ja malariaa torjuvaan globaaliin rahastoon, leikkausten seurauksena tartunnat lisääntyvät ja tautien epidemiat kiihtyvät. Asiantuntijoiden arvion mukaan 1,4 miljoona ihmisiä tulisi kuolemaan estettävissä oleviin tauteihin.
- **Perhesuunnittelun ja äitiyspalveluiden menetykset** johtavat lisääntyviin turvattomiin abortteihin ja odottavien naisten kuolemiin, mikä vaikuttaa peruuttamattomasti myös lasten elämään.

Kaikkiaan: Äkillinen leikkaaminen sieltä täältä vahingoittaa kehitysyhteistyön sektoria laajemmin kuin mitä euromääräinen leikkaus tosiasiallisesti on.

Leikkaukset voivat tehdä jonkin jäljelle jäävän työn ”turhaksi”. Esimerkiksi yksi organisaatio voi keskittyä etsivään työhön, mutta jos ei ole jäljellä palveluita mihin ohjata, etsivä työ on turhaa. Kysymyksessä on laajempi ongelma, joka koskee myös Suomen tekemiä leikkauksia. Pienemmilläkin leikkauksilla saadaan tuhoa aikaan.

Maakohtaisia kehitysyhteistyön rahoitusleikkausten vaikutuksia

- **Iso-Britannia:**
Suunniteltujen 40 % kehitysyhteistyön rahoitusleikkausten [vaikutuksia](#):
 - 38 miljoonaa lasta jää ilman rokotuksia
 - yli 600 000 henkeä menetetään Global Fund -tuen vähenemisen vuoksi
 - lähes 300 000 lasta jää ilman kouluruokaa ja ruoka-apua
 - [FCDO:n arvio vuonna 2023](#) totesi, että vaikutukset olisivat "**vakavia erityisesti naisille, tytöille ja vammaisille henkilöille**", ja heikentäisivät Ison-Britannian mainetta luotettavana kumppanina.
 - Ison-Britannian ulkoministeriön (FCDO) [johtavat virkamiehet ovat myöntäneet](#), että kehitysyhteistyön leikkaukset ovat vahingoittaneet suhteita kumppanihallituksiin ja muihin rahoittajiin sekä heikentäneet FCDO:n mainetta luotettavana lahjoittajana.
- **Saksa:**
Arvioiden mukaan [yli 1,5 miljoonaa ihmistä menetti ruoka-avun](#), 300 000 puhtaan juomaveden saatavuuden ja 180 000 lasta opetuksen kriisitilanteissa.
- **Ranska:**
[742 miljoonan euron vähennys](#) Global Fundin rahoituksesta aidsin, tuberkuloosin ja malarian vastaisessa työssä tarkoittaa, että 800 000 henkeä jää pelastamatta, 18 miljoonaa hiv:n, tuberkuloosin tai malarian uutta tartuntaa jää ehkäisemättä, ja 1,1 miljoonaa ihmistä ei saa hiv-lääkitystä. Vaikutukset koskettavat miljoonia ihmishenkiä.
- **Ruotsi:**
YK:n pääsihteerin tiedottaja **Stephane Dujarric** [totesi](#), että Ruotsi on ollut suunnannäyttävä kestävässä kehityksessä, mutta nyt sen päätös leikata kehitysyhteistyön rahoitusta **rikkoo kansainvälistä 0,7 %:n BKT-tavoitetta**, mikä kohdistuu heikoimmassa asemassa oleviin.

"Olemme aina arvostaneet Ruotsin johtajuutta globaalien kehitystarpeiden edistämässä – Ruotsi on ollut jatkuvasti askeleen edellä", totesi YK:n pääsihteeri António Guterresin tiedottaja Stéphane Dujarric. "Pääsihteeri on vedonnut kaikkiin maihin, että ne harkitsisivat uudelleen leikkauksia, jotka vaikuttavat maailman haavoittuvimpiin ihmisiin aikana, jolloin nämä kamppailevat toipuakseen päällekkäisistä kriiseistä. Kaikkien maiden on täytettävä 0,7 % kehitysyhteistyön rahoitustavoite."
- **Yhdysvallat:**
USAID:n rahoituksen jyrkät leikkaukset voivat johtaa [14 miljoonaan lisäkuolemaan](#) vuoteen 2030 mennessä.